

ШУМАДИНКА,

Листъ за

жизненостъ, забаву и новости.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ И. Ненадовићъ.

ТЕЧ. VI.

Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. сп. одъ врсте за један пут у 5 кр. сп. за трипутъ.

№ 41.

Опомене изъ детинства краља римскогъ.

(Продужено)

Найпосле је свануо 16. (28) Мартъ год. 1814. Ахъ овай данъ и дани по овомъ слѣдуюћи бијаху за Француску дани туге и жалости! Са зоромъ навалили су са северне стране престолногъ града непрегледни редови сељачки кола, натоварени са пртљагомъ бѣжећи селяка, који су свое покретно имање одъ навале побѣдоносногъ непријатеља закланяли. По свима главнимъ улицама, кое су водиле къ севернимъ крајевима вароши, стајаху гомиле суморни и поражени людји, одъ који се поедини кадъ и кадъ одвајали, и идући на сусретъ долазећими бѣгунцима, ове којешта запитивали. Одъ времена на време заори изъ средине гласъ: „Тишина! Ћутите!“ праћена је махањемъ руку, кое је ћутање налагало; — малогима се сирићь чинило, да чую дальну громљавину топова.

Найстрашније пакъ и найжалостније бијаше гледати безбройна војнича, која су вукли селаџи, на којима бијаху ранјени у последњимъ бојевима војници, да парижке болнице напуне; неки, који се борили смрћу, лежали су пружени на слами, и једва су могли изумрлимъ окомъ бацити погледъ на нему свјетину, која је тужнимъ срцемъ ово позорие гледала; други се бију наслонили на лесе одъ кола, и држали су юначки у висину свое раздрускане удове, да је сачувају одъ судара са колима; неки, и то на жалост незнатању број, сећаху управљени, и имали су на бледоме лицу јошћи изразъ бодрости и юнаштва. Војници пакъ одъ кавалерије царске гарде найвећи су позоръ на то обраћали, и свјетина је въ удивљењимъ гледала; заогрнути въјовимъ беличасто-сигавимъ япунчетима, која су имъ ране закланјала, они су гордо дизали главу, съ кое је шлемъ спао, и укочене очи ови сунџемъ опалјни и попрошани лица давале су овимъ узрастнимъ људима изгледъ војнички страшила.

Но одвратимо погледъ нашъ одъ овогъ тужногъ по-зора, и обазримо се, шта се је у то време у царскомъ двору „Тиљерјама“ догађало. Ту се држао министерски савјетъ, и размишљавало се о мјерама, кое се имају предузети, — и стра, који никадъ неизбавља, но свакадъ туби, стра је улио министрима ту несрѣћну мисао, да се уклони царица и њенъ синъ, млади краљ римски изъ Па-

риза, и да отиду у Рамбујл. Но ју добије 1200 војника одъ царске гарде заповѣћь, да служе као пратња овомъ жалостномъ походу. Сутраданъ зоромъ стајаху на каруселскомъ мјесту стотину спремни кола за високе бѣгунце и нњиву свиту, и на све стране бијаху дворски служитељи — служавке у послу, да по двору покупе у сандуке и кутије найдрагоцене ствари у највећој хитњи, и то се све збило у ономъ предивномъ двору, за чије су украшенје сви народи, краљеви и престолни градови свој порезъ приложили. Упрешаћени народъ гледао је крозъ високе гвоздене филарете, кое су каруселско мјесто одъ предвория (мјесто испредъ двора) раздвајале съ брижнимъ и суморнимъ любопитствомъ, што се ради; найдважнији изъ свјетине, запитивали су гердеске војнике, који су по ављи одали шта значе ове припреме? У самомъ двору пакъ праштали се тужнимъ срцемъ полазећи са онима, који у двору остају, али најжалостније праштавије бијаше безъ сумње последње „съ Богомъ“ младе господичне С..., која нисе била у списку полазећи, будући она нисе никаквимъ извѣстнимъ одређењемъ везана била за дворъ. Она је плакала, што се разастаје са својомъ майкомъ, а плакала је и зато, што се навѣкъ прашта са младимъ своимъ питомцемъ, краљемъ римскимъ, који је њу звао „пријатељицомъ.“ Сате је избијао; у предворју све бијаше једномъ рѣчи готово, и само се чекао знакъ изъ двора; — али знака ниодкуда нема!

Докъ је у двору и изванъ њега све узрујано било, и за путъ спремило се, сећаше једанъ дечко одъ три године у једној сали доњегъ спрата двора на богатомъ персискомъ ћилиму, и држао је на крилу свомъ једно шарено куче; онъ је уватио съ ручицама својимъ уши мирногъ пса, кое је дремало, и трудно се, да му састави уши подъ грломъ, говорећи му којешта и мазећи га, да би га заръ одобровљио и олакшао му болъ, који му је причинjavaо тегљењемъ за уши. Онъ му је шаптао: „Я те волемъ, мой мали Азуре; я те волемъ, јеръ ти си добаръ; я те волемъ, јеръ ти имашъ првенкасте пеге на ушима; я те волемъ, што имашъ дугачке уши, и што све чинишъ, штогодъ я ћу.“ — Овай би детински разговор можда јошћи задуго трајао, јеръ ожалошћени дворски служитељи, који су неми стајали у једномъ углу собе, нису дрзнули, узнемирити срећну безбрежностъ о-

вогъ безазленогъ дѣтета; — наеданпуть уђе господа одъ Монтески у собу, и запита служителъ, да ли су они царевићу нѣномъ младомъ питомцу авили о полазку. Они јој одговоре, да вису. Она даље приступи къ дѣтету, и ави му, да ће се на путь полазити. То небияше време, у кое є онъично у шетню ишао, и зато запита царевићъ, зашто да иде у невреме у шетню. Садъ се вие имало кудъ, него му мораше саобщити опасностъ, којомъ грози непријатељ престолномъ граду; но дѣте безбriжно продужи своју игру съ Азуромъ, и одговори, да ће нѣговъ отацъ нѣга — т. е. непријатеља — узбити. Но кадъ є на то господа Монтески заповѣдила једной одъ присутствујући дворски дама, да царевића узме у наруче, скочи овай наеданпуть на ноге, наслони се узъ дуваръ између две столице, и изјавио је, да онъ никако неће изъ Тилѣрија да излази. Господа Монтески надала се, да ће моћи савладати одирање дѣтета; но овай се тако снажно бранио, да се морао овай догађай царицијавити. Царица Мария Луиза хтеде опда башь сѣсти у кола; но кадъ є чула, шта се догодило, она се врати на трагъ, и отиде у собу, где є нѣни синъ био; овай є слушао материне рѣчи са покорномъ пазљивости; но кадъ є она пружила руку нѣму, да га са собомъ одведе, отричи онъ къ завѣсама прозора, и обави се съ истима, а нѣговъ вѣрни Азуръ отричи за нѣмъ, и стаде узъ нѣга. На то заповѣди царица једномъ дворскомъ служитељу, да га на силу оданде понесе; но царевићъ се увати обадвема рукама за свилене завѣсе, и стане жалостно плакати и викати, да є и само лютито реженъ вѣрногъ Азура викомъ надвикао.

Нико није имао толико смѣлости, да употреби силу, јеръ то би било свирѣпство; у овој крайњој забунишапне неко одъ околостоји царици на уво име господичне С . . . ; царица на то одма запита, да ли є она у двору, и кадъ мати нѣна одговори, да є нѣна кћи у сусѣдной соби, чекајући, да се съ нѣмомъ опрости, царица є позове унутра.

Господична С . . . уђе у собу, и докъ јој є царица цѣо догађай испричала и разяснила, пусти мали противникъ изъ руку свилене завѣсе, престаде плакати, и баци приятельски и повинителанъ погледъ на свою приятельницу, коју є иза свое засѣде очекивао; ова пође къ нѣму, и да би јошть успѣшише са упорнимъ царевићемъ преговоре водила, сѣдве крај нѣга на једну столицу. За каквогъ са стране гледаоца било би то заиста чудновато и тронително позоръ гледати, како съ једне стране царица и цѣо дворъ трпљиво стоје, а съ друге стране како иза једне завѣсе два дѣтета воде преговоре о питаню, кое се таче вѣчногъ изгнанства. — Кралъ римски престао є истина плакати и викати, али се јошть вис хтено предати, него се почeo одирати съ доказима; онъ говораше о батаљонима гарде, о храбромъ ћачкомъ полку, који є онъ толико пута съ прозора гледао, и о дворскимъ пажима (млади служитељи), који су сви тако ће юнаци. Но господична С . . . разлагала му є опасности изненадногъ напада и юриша, и употребила сву силу убеђења, и да га склони на одлазакъ позове се она на волю самога цара.

Царевићъ се замисли мало, затимъ погледа онъ приятельницу свою своимъ великимъ очима, и запита је,

ли и она ићи съ нѣмъ? Она одговори: „Я незнамъ“ — „Питайте царицу,“ рекне јој кралъ римски. Господична С . . . дигне завѣсу, коя ји є обое закланяла, и повтори съ тихимъ гласомъ ово питање. „И она ће ићи съ нама, да, ићи ће,“ одговори царица.

Завѣса се спусти опетъ за једанъ тренутакъ, и кралъ, који є овога часа лишенъ круне, рекне својој приятельци: „Видишъ, да самъ имао право, што нисамъ хтео ићи; видишъ, и теби је жао, и ти плачешъ!“ — Затимъ изиђу обое непоље, и држећи господичну С . . . једнако за руку, праће царици и каже јој, да ће да је послуша, и да ће ићи. Садъ се даде давно очекивани знакъ полазка, и на челу овогъ спровода, који є био симболъ обореногъ царства, ићаше млада дѣвойка, водећи рукомъ једногъ дечка, а поредъ царевића трчало є једно пшето, кое є брижљиво на свогъ младогъ господара погледало.

Кадъ є стигла кола до пијаце „Слога“, рекне царевићъ приятельци својој, окренувиш се натрагъ: „Пустите ме да јошъ једанпуть видимъ Тилѣрије.“ Затимъ наслони онъ главу на крило господичне С . . . , и поквасио је руку, нѣну сузама своимъ, а и она є одъ силне туге загушљиво јајала, само да младогъ царевића јошть већма неразжали.

(продужиће се)

Несрећна пријемочења срећногъ Исполина.

„Я самъ отишао,“ приповеда једанъ Холандезъ, за време могъ у Паризу бављеня у једно посље подне у циркусъ (представљајући вѣштогъ яхана и гимнастике). Свеми є било обично, јеръ самъ такова представљања често гледао; само самъ се дивио прегрданој величини једногъ представљача, родомъ изъ Белгии, коме є управитељ друштва наменујујујују Голијата за онай данъ.

„Ништа није на свету страшнији жалостнији него овакавъ узрастъ,“ говораше комшија, до мене. Я се обазремъ, и опазимъ, да є то Енглезъ који говори, и зачуђенъ тимъ рѣчима, запитамъ га, зашто є то велика насрѣћа, кадъ човекъ тако у висину порасте.

„Мы имамо у фамилији нашој, продужи Енглезъ примијеръ такове несреће; мой прадедъ Балтазаръ бијаше преко 7 стопа високъ, и то є био за нѣга изворъ многи чудновати пријемочења, који би вамъ је радо испричао, када би знао, да би у томе задовољство нашли.“

Я му одговоримъ, да ће ми то врло мило бити, и онъ ми поче причати свѣђујући чудновати животописъ;

„Балтазаръ Макенсфелдъ, мой прадедъ, синъ једногъ фабриканта изъ Линколна, бијаше одъ отца свога јошть у нѣговомъ дѣтињству опредѣљенъ за свештенички редъ. У четрнаестој години својој, кадъ є већъ више науке почео учити, разболе се онъ опасно, и лежао є осамъ месеци на сарнтаро постельи. Онъ се као некимъ чудомъ предигре, видило се на удивљењу, да є онъ за време своје болести пуни нетнаећи палаца порастао, и ово растенъ тако є нагло напредовало, да є онъ за кратко време прешао у висину 8 стопа.“

„Родитељи бијау у великој неприлики збогъ необичногъ изгледа њивогогъ сина; јеръ овай као да є само на

то створенъ да служи свету на удивленъ и любопитство. Нѣговъ необычни узрастъ затворио му є све изгледе будности, почемъ по понятияма тадашнѣгъ времена нис могао оваково чудовиште ступити ни какву државну службу или радио. Наскоро осети и самъ Балтазаръ жадостне послѣдице свое величине. Отацъ му у трговини пострада и умре, оставивши дѣци само дугове. Балтазарова два брата нађу себи лако мѣсто; старіи є био на флоти, а млађи є добио државну службу; Балтазаръ пакъ нигде примљенъ. Исполинъ би рѣво изгледао на лаји."

"Незнаюћи" шта да ради и на коју страну да се отворене, скитао се несрѣћни Балтазаръ пуне две године у Линколну, гдје є служно дѣци на сокаку за увеселение, ману пакъ дѣцу, воя су непокорна била, плашили су родитељи именомъ његовимъ, као са баукомъ. Дошавши до найвеће бѣде, онъ є већь наумио, да скочи у воду и да окончи свой животъ, кадъ наеданпутъ дође къ њему домостроитељ графа Вилферстона, и понуди му 100 великих дуката у име свогъ господара. Да би пакъ ове новце заслужио, требао є ићи на польско добро Вестембургъ, једанъ сатъ мѣста одъ Линколна, гдје є графъ скучио многобројно дружтво млади племића, да се Балтазаръ бори са прослављенимъ борцемъ Давидомъ Дикомъ, који є, почемъ є све свое противнике побѣдио хтео нову паму стећи побѣдомъ и надъ оваквимъ исполномъ. У многобројномъ дружтву овомъ обкладили се млоги за велике новце о исходу ове борбе, и домостроитељ графа наговарао є Балтазара живо, да се прими тога посла. Бѣдни Балтазаръ, који є већь дошао био до очајања — и видећи толике новце, склони се и отиде у Вестембургъ.

(продужиће се)

Мрвиће.

Случајно откривени убица). Једанъ славни француски драматички песмотворацъ принео є недавно неотиџе къ томе да се једанъ злочинацъ одкрие и улови. Онъ ѯаше сирћи замишљенъ улицомъ, и занео се дубоко у свое најновије, башъ тада довршено дѣло; онако удуబљи у мисли, говорио є онъ полако неке стихове изъ тогъ позоришногъ дѣла, и пратио є свое рѣчи са движенијама тѣлеснимъ, као што би се то у театру морало представљати. Између осталогъ, рекао є и овай стихъ: "Стани убица; већешъ ми умаћи." — Једанъ мимопролазећи у препаси се на ове рѣчи, и нагне безобзирце бѣжати. Ово чудновато владанъ његово побуди подозрение два наблизу налазећа се полицијана агента; они потрче за њимъ, увате га, и после се дознало, да є онъ за иста убица, кога полиција одавно вреба, но коме є трагъ загубила.

— Кадъ є Мирабо, прослављени бесѣдникъ за време прве револуције француске, противной партане у народнїй скупштини, све опаснији постали и све више грозио, да ће је оборити, гледала є ова партая отрестити га се, и наговорила є 50 благородника изъ најстарији породица, који су готово сви били официри, да га позову на двојбог. Мирабо, који є самъ био одъ стране племените породице, и којега су предци крозъ читава столѣтија

у војничкој служби славу стекли и који є и самъ славно војевао — повео є све 50 понуде на двојбог са собомъ у скупштину, изприча сву стварь, и метнувши писмене позиве на асталъ, рекне: "Моя глава важи отечству мome више, него 500 овакви вуцибатина! Я молимъ, да се њиовъ позивъ и мой на то одговоръ народу објави."

(У среди). Двоица су ишли кући у глуво доба ноћи, и пролазили су крозъ тесне и тавне улице. Једанъ између њи, који бијаше веома плашиљивъ рекне свомъ другу, који се далеко напредъ удалио:

"Чуешь, я те тражимъ, што си тако далеко напредъ умакао;" Е, па ти иди напредъ, а я ћу за тобомъ," одговори онай други.

Онай први стане напредъ ићи, но у своме страу умакне далеко напредъ, и викне ономъ другомъ, који далеко за њимъ ѯаше:

"Чуешь, мени є стра, што си толико натрагъ заостао!"

"Е, па како ћу ти угодити, како си радъ да јдешъ?"

"Пусти ме бога ти, у среди да идемъ," одговори бѣдни плашиљивацъ.

(Лудождерци). Кодъ Батакера, једногъ народа на великомъ индискомъ острому Суматри, обичај є, ћести люде, па шта више, овай є обичай и закономъ утврђенъ. По закону бивају поједи: 1., нарушитељи брака. Одтудъ произлази то, да су батакерске госпе врло цѣломудрене, или управо да морају такове бити, будући имъ врло тешко излази за рукомъ, упlestи кога у свое замке. 2., издаице и шпиони. 3., лопови, који су више пута крали. Оваквогъ злочинца вежу за какавъ директъ, и сваки при овомъ позору присуствујући одсече са живота кривца по једанъ комадъ меса, кое на ватри као ћубастију чеку, докъ бѣдномъ кривцу сва крвь неистече, и овай у најжешћимъ мукама неумре; притомъ непада никоме наумъ, да овомъ несрѣћнику самрти ударачъ даде, који ће га грозни муга ослободити. 4., заробљени и непријатељи. Ако ови нису на бойномъ пољу съ оружјемъ у руци уважени, онда ји немуче живе, него ји најпре заколю, па онда текъ поједу. Чудновато є, да овай нечовечни обичај може обстати у народу, који є иначе доста образованъ, који има доста валини обичаја, који има своя особита писмена, и кодъ кога є читанъ и писанъ закономъ наложен.

— Неколико Енглеза тражили су владику одъ Квебека, који є заједно съ њима путовао, па се после некудъ степао. При тражењу нађу они на једногъ дивљака, и запитају га, да ли онъ познае владику одъ Квебека? Дивљакъ имъ одговори: "Како га неби познавао; та је самъ га и поeo!"

— Славни статистикъ баронъ Шарль Дипенъ прорачуна є, да є одъ створења света, ако се постанаку овога за основу узме свето писмо, помрло досадъ 26.628,743.285,075.840 люди!

(Нико). Цѣло житељство једне мале меанице у Берлину састављо се недавно само изъ кафенике, келнера и једнога госта. Кадъ є келнеръ по заклеваню госта пошао у подрумъ по једну оку пива, рекне му брижљива госпожа кафеника: "Чуешь Мартине! немой никако

донети више одъ једне оке; видишъ добро да у кафани и съверо - американскомъ воевати противъ Хинеза.

нема никогъ!“

— Славни Милтонъ био је у исто време и слепъ и удавацъ; наскоро затимъ онъ се по други путъ ожени. Кадъ му се јданъ његовъ приятель дивио, како је онъ као слепацъ могао наћи жену, одговори му Милтонъ: „О врло лако; да ме је Богъ јоштъ и глупогъ створио, онда би я у читавој Енглеској био најбогатији партији за жену!“

(Петъ минути). Јданъ славни витија (беседникъ) рекао је једномъ: „Петъ минута треба једномъ ленчишту и бадаваці, да обуче папуче, петь минута је вештомъ сарађу доста, да добие 20.000 талира; петь минута само треба лѣкару, да киявицу претвори у запалње, петь минута је доволно славномъ војсковођи, да рѣши судбину државе; каћиперка ће за петь минути најоштријегъ човека преварити; и најпосле човеку одъ избраногъ вкуса и бистрогъ проницања нетреба више одъ петь минута, да какву књигу оцѣни и осуди.“

По најновијој аустријској гимназијалној штатистици има у Аустрији свега 262 гимназије, и то 113 одъ 8, — 100 одъ 6, а 49 одъ 4 разреда. Ученика има свега 54.186, а професора 2755, и то последњи 1578 свештеника, а 1177 миријана.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Изъ Паризаjavляю, да ће Француска послати у Хинезу 20 000 војника, која ће војска заједно са енглескомъ

ОГЛАСИ.

(1—3) Нѣгово Превосходитељство г. ТОМА ВУЧИЋ ПЕРИШИЋ, Войвода Србскиј, кои многа похвална појертованја на богоугодне цѣли чини, извolio је приложити и Монастиру Петковици у Мачви на грађенје започети нови ћелија, за споменъ почишћенїји својој супруги г. АГНИЈ 200 фор. сребра; на комъ прилогу, братство М. Петковице, поредъ смрени свои даноноћни молитви, кое престољу Вышинѣга за здравље и дугоденствије г. Приложника и за спасение душе почив. г. Агнис шалѣ, узима слободу и явно високомъ Приложнику г. Вучићу предъ србскимъ свѣтомъ благодарити.

(3—3) У Антулиној кући имаде о ђурђевудне ове године за издавање јданъ квартиръ, састоји се изъ 4 собе једне куће са шпархертомъ и шпайзомъ, и једногъ одѣљенија у подруму. — Кој га жели имати нека се изволи притежателю у истој кући.

(3—3) Меану на друму Крагујевачкомъ до споменика, кој жели купити или одъ ђурђева дне подъ ки-

рију узети, нека се подписаномъ пријави.

Голубъ Петровић, пензионијани Советникъ

Кодъ Марка Рајовића у кући кодъ „буренџета“ има јданъ шпархертъ на продају. Ко жели узети нека се обрати реченомъ Рајовићу.

ХАЙНРИХЪ ХИРШЛЬ.
изъ Беча, што танчира и тргује са собнимъ паменштасмъ,

препоручује свою новоснабдѣвну продајницу најразличитији политијани ствари најновијегъ вкуса а цене врло јевтине. Притоме прима се и наручбине, која такође објава најсавестније извршити. Обитава у Београду у здању „кодъ влена.“ (2—3)

Кодъ долеподписаногъ може се за врло јевтину цену свакојакогъ оружја добити и то: двоцевке шире и тешње, дуже и краће, съ цеферомъ и безъ цефера, голице и штуцева на

кременъ и на капсулу, свакојаке величине пиштола мали и велики съ две и съ једномъ цевкомъ на капсулу.

ТОМА ТЕШИЋ
(3—3) пушкарски майсторъ у кући Янѣ Мецовалије на Теразијама

Кафана постоји на теразији која се 1 путъ Јосифова, 2 путъ кодъ златногъ паува звала, јављамъ почитаемомъ публикуму и странимъ гостима да се иста кафана одъ сада кодъ „Айдука Велька“ зове. У исто време давајући на знанје да самъ означену кафану съ добромъ квартиромъ, пићемъ, ѕломъ, шталомъ и послугомъ снабдѣо, за коеја долеподписаны свакомъ госту јамчимъ.

Илија Николић.
(2—3) кафација

Свима који су намерни да зидају најлијеснодне и лене куће, као и овима који би око Београда или ма гди у внутрености Србије польска добра за премеравање имали: видимъ моје услуге као Архитектъ и Инженеръ у вандужностно доба, съ томъ приметбомъ, да се послова изванъ Београда само за време годишњегъ школскогъ одмора примити могу.

(1—3) Професоръ Јосимовић.